Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 476.

Wilno ,dnia 9 lipca 1931 r.

T r e ś ć   n u m e r u:

---------------o------------------

-------o-------

---o---

§

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Aidas" o s t o s u n k u F r a n c j i d o p r o p o z y c j i H o o v e r'a

"Lietuvos Aidas" Nr.148 z dn.6.VII.1931r.art.pod tyt. "F r a n c j a a H o o v e r"

Streszczenie:

Propozycja Hoovera i związane z nią moratorjum spotkało się z powszechnym uznaniem .Jedynie we Francji propozycja ta wywołała pewne zastrzeżenia .Tłumaczy się to obawami francuskiemi przed zbytnim wzrostem wpływów niemieckich .Gospodarcze wzmocnienie Niemiec może pociągnąć za sobą według opinji francuskiej nową wojnę światową i złamanie hegemonji francuskiej w Europie .Francja zwraca baczną uwagę na objawy tendencji odwetowej ,tak często znajdujące wyraz w militarystycznych demonstracjach w Niemczech.Prasa francuska zanotowała skierowaną p-ko Litwie demonstrację nacjonalistó w niemieckich w Tylży ,co obok szeregu innych podobnych wystąpień budzi w społeczeństwie francuskiem poważne zaniepokojenie.Wyraża się ono w uchwalaniu przez parlament i senat coraz to nowych zbrojeń na morzu ,co się powtarza za każdym razem ,gdy Niemcy powiększ ą swe siły o nową jednostkę bojową.Ostatnio na spuszczenie na wodę okrętu "Deutschland" Francja zareagowała postanowieniem zbudowania dwukrotnie potężniejszego krążownika,mimo,iż koszt budowy wyniesie niemal tyle co roczny litewski budżet państwowy. Zbrojeń niemieckich obawia się nawet lewicowy polityk francuski Herriot .

Stanowisko francuskie przy obecnej depresji gospodarczej świata nie jest popularne .Z drugiej jednak strony samodzielność polityczna Francji również znajdzie sympatję wśród jej sprzymierzeńców i satelitów i przyczynić się może do szybszego zgrupowania politycznych sił światowych i do równowagi nowej Europy.

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o s i l e m o r a l n e j m a ł y c h p a ń s t w.

"Lietuvos Žinios" Nr.149 z 6.VII 1931 r.artykuł pod tytułem "Prawdziwa siła niepodległości" .

Streszczenie:

Wojna światowa wykazała że w czasach obecnych małe państewka nie mogą utrzymać niepodległości siłą fizyczną .Zmuszone więc są szukać innych środków .Należą do nich przedewszystkiem środki moralne jaknpk. uświadomienie narodowe i obywatelskie.Za przykład pod tym względem służyć może Danja,która bez użycia broni odzyskała wydarte jej w swoim czasie przez Niemcy -obszarów/analogja z Litwą i Wilnem/.

W związku z tem należy się zastanowić ,czy lepiej jest obciążać kraj podatkami idącemi na chybione zbrojenia,czy też zbroić się pod względem kulturalnym i moralnym.

Świadomy i wolny obywatel jest najlepszą poręką samodzielności państwa .

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o z j e ź d z i e h i t l e r o w c ó w w T y l ż y.

"Lietuvos Žinios " Nr.150 7.VII.1931 .Artyk. pod tytułem "P o m r u k"

Streszczenie:

W tych dniach odbył się w Tylży liczny zjazd pruskich nacjonalistów i hitlerowców pod przewodnictwem Goebels prawa ręka Hitler'a.Na-

-stroje uczestników zjazdu były bardzo wojownicze.Otwarcie mówiono o dążeniach nacjonalistów .Wskazując ręką w stronę Litwy Goebels oświadczył że tam się znajduje barjera wzniesiona przez Traktat Wersalski i zagradzająca Niemcom drogę na wschód.Barjera winna być obalona ,ażeby Niemcy mogli zdobyć chleb,którego im dziś brakuje.

Jeszcze parę lat temu nacjonaliści niemieccy nie odważali się tak otwarcie mówić o swych planach.Wynik wyborów do Reichstagu pozwolił nacjonalistom zrzucić maski i dziś Litwa jest świadkiem zmartwychwstałej "żelaznej pięści"Kaisera.Jeżeli dziś pięść ta nie jest jeszcze czynna to nie ze swojej winy .Pomruki nacjonalistów niemieckich pod adresem Litwy stają się coraz częstrze.

Los Litwy jest ściśle związany z demokratycznym ustrojem Europy .Natomiast dyktatura w Europie grozi Litwie niebezpieczeństwem.Zresztą nietylko Litwie.Gdy zapanują w Europie dyktatury wojna będzie nieunikniona .Pozatem nowa wojna wywoła wzmożoną falę bolszewizmu ,która Europę Zachodnią zaleje .Należy więc otrząsnąć się z dyktatur,nacjonalizmu i militaryzmu.

K r o n i k a.

I n c y d e n t p o g r a n i c z n y .Dnia 3-ego lipca r.b.w godzinach wieczornych litewska straż graniczna na odcinku kompanji K.O.P. Dukszty usunęła wiechy graniczne z zachodniego brzegu jeziora Dukszty.Oddział korpusu ochrony pogranicza wysłany 4.b.m. dla przywrócenia wiech ,spotkała straż litewska ogniem karabinowym, nie wyrządzając jednak nikomu szkody.Obecnie wiech strzeże specjalny oddział zaopatrzony w karabiny maszynowe.Pozatem Litwini ustawili na jeziorze 3 łodzie patrolowe z karabinami maszynowemi.

Dotychczas sytuacja nie uległa zmianie .Po wypadku odbyła się konferencja polsko-litewska ,która jednak nie doprowadziła do pozytywnych wyników.

Prasa litewska podaje cały incydent w oświetleniu odmiennem. Odnośny komunikat Elty zaopatrzony w mapkę jeziora Dukszty i okolic brzmi jak następuje:/"Lietuvos Aidas" Nr.149 7.VII.B.r./: Żołnierze z polskiego K.O.P-u wielokrotnie usiłowali stawiać swe wiechy na brzegu jeziora Dukszty mimo że linja administracyjna przecina jezioro w poprzek.Dnia 4-ego lipca miała się odbyć w pobliżu wsi Santupie polsko-litewska narada na którą przybyli urzędnicy litewscy Straży Pogranicznej i Starosta Święciański z urzędnikami polskimi. Ledwie się rozpoczęła narada gdy ze strażnicy polskiej w Ryszkuniszkach nadpłynęło jeziorem Dukszty około 30 żołnierzy polskich na 4-ech czółnach i zaczęło stawiać na brzegu o dwa metry od jeziora wiechy . Polacy wezwania policjantów litewskich ażeby się oddalili nie usłuchali ,a na salwę ostrzegawczą w powietrze odpowiedzieli strzałami do litewskich strażników .Straż litewska była zmuszona do obrony i walki o próbę wydarcia części terytorjum.Polacy napotkawszy na opór wkrótce odpłynęli.Strzelanina trwała około minuty. Rannych ani po stronie litewskiej ani też po polskiej nie było. Jakiś czas potem przybył z Wilna przybył pułkownik K.O.P-u ,który wyraził zgodę na odłożenie stawiania wiech aż do chwili rozstrzygnięcia tej sprawy przez Komisję mieszaną.Na oświadczenie urzędnika Litewskiej Policji Pogranicznej ,że życzenie litewskie odłożenia stawiania wiech aż do chwili rozstrzygnięcia kwestji zostało już zakomunikowane Dowódcy Kompanji K.O.P-u w dniu 2-ego lipca ,pułkownik wyraził zdziwienie mówiąc że nic o tem nie wie.

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE"

"Lietuvos A i d a s": O litewskim handlu zagranicznym

"Lietuvos Aidas Nr.149 z 7.VII.1931 . artykuł pod tytułem"W sprawie handlu zagranicznego"

Streszczenie:

Stosunki handlowe Litwy z zagranicą nie są ustabilizowane .Dotychczas najbardziej rozwinięte były stosunki z Niemcami przyczem import i eksport był niemal równy .Jedynie w ostatnich czasach eksport do Niemiec zaczął gwałtownie się zmniejszać podczas gdy eksport do Anglji wzrastać.Znaczenie rynku niemieckiego dla litewskich produktów rolnych było wielkie lecz obecnie zaczęło się zmniejszać.

Dużo się też uwagi zwraca na stosunki handlowe z Rosją .Import rosyjski do Litwy jest większy niż litewski eksport do Rosji.Byłoby oczywiście więcej pożądane gdyby można było wzmóc eksport do Rosji.Narazie trzeba jednak zadawalniać tem co jest.Oba kraje są zainteresowane w utrzymywaniu zarówno ożywionych stosunków handlowych jak też przyjaznych stosunków politycznych co do których zaczęły ostatnio krążyć pesymistyczne pogłoski.Są one nieuzasadnione gdyż wytyczne pod tym względem są zupełnie wyraźne.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

D o k o ł a w y n i k u w y b o r ó w. Jak podaje prasa kowieńska, Wybory burmistrzów w miastach i miasteczkach litewskich już się odbyły .Wszędzie na burmistrzów wybrano Litwinów ,w wielu wypadkach wiceburmistrzami zostali Żydzi.Jedynie w Wiłkomierzu wiceburmistrzem został obrany Polak p.Turczyński.

Burmistrzem m.Kowna wybrany został jak wiadomo Józef Vokietajtis.W myśl ustawy jednak burmistrz może być wybrany absolutną większością głosów t.zn.przynajmniej 19 głosami.Tymczasem Vokietajtis otrzymał tylko 18 głosów na 36 radnych.Sam Vokietajtis po ogłoszeniu wyniku głosowania oświadczył ,że nie uważa ,iż otrzymał absolutną większość .Na tem samem stanowisku stanął radny dr.Szlupas ,który wysunął wniosek przystąpienia do wyborów drugiego ,przewodniczący jednak uznał wybory za prawomocne.

Kwestja zatwierdzenia nowego burmistrza kowieńskiego Vokietajtisa ma być rozstrzygnięta na posiedzeniu gabinetu ministrów .

Obecny burmistrz Wilejszys przesłał ministrowi spraw wewnętrznych swą opinję w tej sprawie ,przyczem wskazał ,że według art. 17 nowej ustawy ,sam kandydat nie może brać udziału w głosowaniu podczas gdy Vokietajtis głosował.

Według obiegających pogłosek ,obecny burmistrz Wilejszys zostanie mianowany na stanowisko albo posła litewskiego zagranicą albo członkiem najwyższego trybunału.

Jak podaje "Idische Stimme",z powodu bezprawnych czynów jakich się dopuszczono podczas wyborów burmistrza m.Kowna,pan Vokietajtis oświadczył że zrzygnuje z tego stanowiska nie czekając na wyjaśnienia ministra spraw Wewnętrznych pułkownika Rustejki.

Jak podaje"Dzień Kowieński"Nr.150 zatwierdzeni zostali burmistrze w Poniewieżu ,Rakiszkach i Kretyndze.

Jak podaje "Dzień Kowieński"Nr.150.Ministerstwo Spraw Wewnętrznych unieważniło wybory w Pronach z powodu naruszenia przepisów wyborczych.

S p r a w a b u d o w y f l o t y l i t e w s k i e j. Jak podaje "Dzień Kowieński"Nr.150 w kowieńskich sferach rządowych poruszana jest sprawa budowy litewskiej floty narodowej.Dotychczasowe konferencje Rządu z organizacjami gospodarczemi nie doprowadziły do pozytywnych wyników .W budżecie państwowym na 1932 r. ma być wyasygnowana odpowiednia suma na zakup dwóch statków.

-----ooooOoooo-----

X. ZAGADNIENIA HISTORYCZNE.

T w o r z e n i e s i ę p a ń s t w a l i t e w s k i e g o w l a t a c h 1915 -1918 w W i l n i e.

Wydawnictwo "Pierwsze Dziesięcilecie Niepodległej Litwy 1918-1928". Z 1930 r. stanowiące zbiorowe dzieło najwybitniejszych działaczy i publicystów litewskich jak: W. Biržiszka, M. Yczas, P. Klimas, Ks. Mironas, J. Puryckis, A. Rimka, J. Voketaitis i inni zamieszcza cały szereg artykułów o treści historycznej, oświatowej i gospodarczej. Artykuły te będziemy kolejno zamieszczali w bardzo obszernem streszczeniu. Rozpoczynamy ten cykl artykułem obecnego posła litewskiego w Paryżu Piotra Klimasa pod tytułem "Tworzenie się państwa litewskiego w latach 1915-1918 w W i l n i e".

1. I n w a z j a n i e m i e c k a. We wrześniu 1915 r. nastąpiła inwazja armji niemieckiej na Litwę. Rosjanie cofając się nakazywali ludności całkowitą ewakuację. Nakaz taki był przez ludność powitany ze zrozumiałą niechęcią. W większości wypadków nie był on też przez ludność wykonany.

Nastąpiły czasy okupacji niemieckiej. Cała inicjatywa miejscowej ludności zamarła. Obszar okupowany podzielili Niemcy na niewielkie powiaty /kreisy/ na których czele stali wojskowi naczelnicy /Kreishauptmanner/ zużywający całą swą energję wyłącznie na eksploatację kraju i ścisłą kontrolę nad ludźmi i bydłem. Komunikacja pomiędzy powiatami zwłaszcza większemi była przecięta. Nakazy i zakazy sypały się jak z rogu obfitości. Sieć drobiazgowej reglamentacji oplotła ludność którą notabene dręczyły grzywny. Prasa miejscowa poddana była surowej cenzurze. Dla ułatwienia pracy cenzorowi każdy język miejscowy mógł być reprezentowany tylko przez jedno pismo. Tak npk. Litwinom zezwolono wydawać pismo "Dabartis" /Teraznie jszość/. Zaznaczyć należy przytem że większość inteligencji litewskiej wyjechała z kraju wraz z cofającym się wojskiem rosyjskiem. W Wilnie i wogóle na Litwie pozostała jedynie szczupła garstka inteligentów-Litwinów.

2. O r g a n i z a c j e l i t e w s k i e w W i l n i e. Przy opuszczaniu Wilna przez Rosjan wzmiankowana garstka inteligentów litewskich skupiała się przy dwóch towarzystwach. "Litewski Komitet Pomocy Ofiarom Wojny" i "Litewskie T-wo Pomocy agronomicznej i prawnej". W pierwszem T-wie pracowali ludzie z Pażangi /Postęp/ i chrześcijańscy demokraci. W drugiem T-wie skupili się ludowcy i socjal-demokraci. Oba T-wa zasadniczo zajmujące się sprawami dobroczynności stały się jednak siłą rzeczy ośrodkami kulturalno-politycznemi. Zwłaszcza da się to powiedzieć o Komitecie. Przedewszystkiem zajął się on sprawą tworzenia się szkolnictwa litewskiego. Z inicjatywy komitetu powstały pierwsze litewskie Kursa Nauczycielskie, gimnazjum i cały szereg szkół na prowincji. Zaczęto też opracowywać cały szereg podręczników litewskich, których brak zwłaszcza w gimnazjum dawał się silnie odczuwać.

3. A t m o s f e r a p o l i t y c z n a. Przed wojną zarząd Wilna spoczywał głównie w rękach t.zw. obywateli. Polskie ich tendencje były nieco ograniczane przez władze rosyjskie. Ograniczenia te z chwilą nadejścia Niemców odpadły. Sfery "obywatelskie" bardzo się z przyjścia Niemców cieszyły. Sami zresztą Niemcy do podobnych objawów się przyczynili. Hr. Pfeil wydał w imieniu władz okupacyjnych odezwę w językach niemieckim rosyjskim i polskim przyczem nazwał Wilno miastem polskiem. Odezwa ta świadcząca o ignorancji wywarła wśród Litwinów duży niepokój.

W końcu 1915 r. Litwini -wileńscy zrzeszyli się i wyłonili komitet

wykonawczy złożony z 5 osób które miały reprezentować interesy litewskie i bronić ludność przed nadużyciami władz okupacyjnych.W 1916 r. pomieniony komitet obszernie informował niemieckie władze okupacyjne o przeszłości i teraźniejszości Litwy i przedstawiał Niemcom swe dążenia niepodległościowe.

Dla większego rozpowszechnienia wiadomości o sytuacji i dążeniach narodu litewskiego Litewski Komitet Wykonawczy zgłosił swój akces do "Ligi Ujawnionych przez Rosję Narodów" i załączył w piśmie do Prezydenta U.S.A. Wilsona z maja 1916 r. osobną deklarację podpisaną przez J.Basanowicza, A.Smetonę, Ks.Dogelisa, A.Stulgińskiego, M.Biržyszkę, J.Wilejszisa, P.Klimasa.W czerwcu tegoż roku komitet upoważnił trzech Litwinów /S.Kairisa, J.Szaulysa, A.Smetonę/ do wyjazdu na kongres pomienionej Ligi w Lozannie.Przedstawiciele litewscy złożyli deklarację domagając się niepodległej Litwy.

Takie postawienie sprawy wydało się ówczesnemu rządowi militarnemu nie do przyjęcia.Konjunktury polityczne nie sprzyjały jeszcze wtedy proklamacji niepodległej Litwy.

Dążono jednocześnie do poprawy sytuacji w kraju.W lipcu 1916 r. doręczyli Litwini podpisany przez trzech delegatów naczelnemu wodzowi wschodniego frontu niemieckiego memorjał który ilustrował brak jednolitości w administracji, niefortunną politykę oświatową, ograniczanie działalności towarzystw, ograniczanie praw języka litewskiego, zakaz prasy, okrutne obchodzenie się z ludnością i zbyt ciężkie rekwizycje. Odpowiedzi na memorjał ten nie było i kraj żadnych ulg nie doznał.

W listopadzie tegoż roku poseł litewski w Sejmie pruskim Doktor Gajgalaitis wręczył ówczesnemu kanclerzemu niemieckiemu Bethman-Hollwegowi obszerny i rzeczowy memorjał wykazujący ciężką sytuację Litwy i Litwinów pod rządami niemieckiemi i podkreślający potrzebę wprowadzenia na Litwie samorządu.

W tych samych sprawach zwrócili się 9-ego grudnia tegoż roku delegaci litewscy /J.Szaulys i A.Smetona/ do sekretarza stanu Zimmerman z prośbą o audjencję, której jednak nie uzyskali.

Wszystkie te wysiłki sprawiły że w centralnych sferach niemieckich zaczęto mówić o litewskiej "Radzie Zaufania", której kompetencje były jednak bardzo nieokreślone.

W tym samym czasie wyłoniła się w Niemczech sprawa polska którą rozstrzygnięto aktem z 5-ego listopada 1916 r.Zdarzenie to oraz aneksjonistyczne tendencje Polskiej Rady Stanu wzmocniły w Wilnie akcję polityczną miejscowych Polaków.Działacze Litewscy wszystkich kierunków od lewicy aż do prawicy zareagowali nato pismem do Rządu niemieckiego z lutego 1917 r.W piśmie tem protestowali oni w imieniu narodu litewskiego przeciwko publicznym aspiracjom i tendencjom Polskiej Rady Stanu w kierunku rozciągnięcia swojej władzy na Litwę czy je dzielnice.W piśmie swem podkreślali Litwini że sprzeciwiało się to zasadzie samookreślenia narodów oraz interesom narodu Litewskiego/J.Basanowicz, A.Domaszewicz, S.Kairis, A.Smetona, J.Szaulis.

Dążenia polityczne Polaków litewskich /konserwatystów i liberałów/ były w maju 1927 r. wyłożone w memorjale ich do Kanclerza Państwa niemieckiego.W memorjale tym podpisanym przez 44 osoby żądali Polacy litewscy ażeby Litwa dla wielu przyczyn utworzyła z Polską wspólne państwo i była samodzielan jedynie jako nierozłączna część Państwa Polsko-Litewskiego.

Memorjał ten rojący się od błędnych i nieścisłych argumentów spowodował odpowiedź działaczy litewskich do Kanclerza Niemieckiego /Lipiec 1917 r./.Odpowiedź ta miała sprostować nieścisłości memorjału polskiego i wyjaśnić pogląd litewski na przyszłość.M.in. w odpowiedzi litewskiej figurowała niepodległa Litwa w granicach etnograficznych umotywowanych nietylko względami językowemi lecz innemi głębszemi cechami etnograficznemi.

W tym czasie dojrzewała kwestja utworzenia Rady Litewskiej. Wojskowe władze niemieckie usiłowały narazie powołać organizację wzmożoną z"pewnych" osób zarówno narodowości litewskiej jak też innych narodowości, która to organizacja współdziałałaby w charakterze przedstawicielstwa kraju z niemieckiemi władzami wojskowemi.W tym celu zwrócili się Niemcy do biskupa Żmudzkiego Karewicza, a później do doktora Basanowicza i Smetony z prośbą o wskazanie "pewnych osób".Wszyscy stanowczo odmówili.

Wojskowe plany niemieckie w stosunku do Litwy zmierzały wtedy

do przyłączenia Litwy do Niemiec z niemieckim rządem i kontrolą gospodarczą ,aczkolwiek z obietnicą niekolonizowania i niegermanizowania kraju a udzielenia mu autonomji kulturalnej.Plany takie były dla Litwinów nie do przyjęcia.

2-ego czerwca 1917 r. otrzymały pisma miejscowe z niemieckiego biura prasowego wiadomość że władze niemieckie zgodziły się na utworzenie Litewskiej Rady zaufania ,która według brzmienia tekstu niemieckiego miała się składać "z wybitnych działaczy" litewskich.

Próby stworzenia takiej rady władzom okupacyjnym się nie udały gdyż żaden Litwin nie zgodził się na wejście w skład tej Rady.Wiadomość prasowa wprowadziła jednak w błąd mnóstwo ludzi którzy nie umieli odróżnić tej projektowanej "Rady Zaufania" od stworzonej później na zupełnie innych podstawach Rady Litewskiej.Po dziś dzień jeszcze niektórzy obcy pisarze popełniają błąd nazywając Radę Litwy -tworem niemieckim i posuwając się nawet tak daleko ,że nazywają -tworem niemieckim ..państwo litewskie.Litwini rozumieli potrzebę Rady jako przedstawicielstwa kraju upoważnionego przez samą ludność do obrony interesów litewskich.W związku z tem dążyli Litwini do zwołania walnej konferencji krajowej.

4.Konferencja wileńska z 18 -22 września 1917 r.Po długich debatach ,udało się Litwinom wileńskim uzyskać od władz okupacyjnych zezwolenie na zwołanie konferencji.Usiłowanie nawiązania w związku z tem kontaktu z Litwinami zagranicą w celu ułożenia wspólnego programu wszystkich Litwinów wyniku nie dało.

W związku z potrzebą zwołania konferencji wyłonili Litwini Wileńscy Komitet Organizacyjny .W posiedzeniach Komitetu z I-ego-4-ego września 1917 r. brało udział 16 osób z prowincji i 5 osób z Wilna /Ks.Stankiewicz,S.Kairis,J.Szaulis,A.Smetona,P.Klimas/.

Komitet Organizacyjny przyjął cały szereg rezolucyj . Rezolucja w sprawie wspólnej polityki była kompromisem litewsko-niemieckim. Niemcy stawiali bowiem warunek przyłączenia Litwy do Niemiec grożąc że w przeciwnym razie Niemcy będą się zapatrywały na zajęte terytorjum jedynie z punktu widzenia strategicznego bez uwzględnienia jakichkolwiek narodowych aspiracji litewskich.

Komitet Organizacyjny zgodził się jednak na zaznaczenie jedynie możliwości związku z Niemcami.Kompromis który wywołał w Komitecie Organizacyjnym długie dyskusje był conditio sine qua non zezwolenia władz okupacyjnych na zwołanie konferencji.To też pragnąc skierować kwestję litewską na szersze tory członkowie komitetu organizacyjnego większością głosów na kompromis ten przystali w nadziei, że w lepszych warunkach politycznych będą swobodnie rozstrzygać o sprawach tworzenia państwa.

Władze okupacyjne na wybory się nie zgodziły .Należało więc szukać innych sposobów .Komitet stał na stanowisku że w konferencji mogą brać udział tylko Litwini albo obywatele Litwy znani ze swych prac jako wyraźni zwolennicy narodu i kraju litewskiego.

Członkowie Komitetu nie mogąc rozpisać wyborów podzielili się powiatami i po odbyciu narad lokalnych przedstawili kandydatów wyłonionemu Biuru Wykonawczemu /A.Smetona,J.Szaulys,Ks.Stankiewicz, M.Biržyszka,P.Klimas/.Biuro Wykonawcze ułożyło listy członków konferencji obejmującej mniejwięcej po trzech-pięć osób z każdego powiatu z uwzględnieniem wszystkich warstw ,prądów i partyj.Liczba powiatów wynosiła wtedy 33 .

W czasie zwoływania konferencji ogólna konjunktury polityczne poprawiła się o tyle ,że w sierpniu niemiecka Komisja Sejmowa zaczęła poruszać sprawę zmian w zarządzie Litwą i Kurlandją.Jednak miejscowe władze wojskowe w dalszym ciągu stosowały dawne swe metody .Wysiłki biura wykonawczego nawiązania kontaktu w sprawach litewskich z Rządem a zwłaszcza z Parlamentem berlińskim oraz z Litwinami zagranicą nie dały żadnego wyniku.

W Konferencji wzięło udział 264 osoby a faktycznie tylko 214 osób .Posiedzenia odbywały się przy drzwiach zamkniętych bez udziału przedstawiciela władz okupacyjnych.Nastrój był wzniosły i rezolucje przyjmowano jednogłośnie .

Główna rezolucja brzmiała jak następuje:

D.C.N.